

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

TERNOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw

1. SITUERING

Het als bijlage 1 toegevoegd voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw en de als bijlage 2 toegevoegde memorie van toelichting beogen een wijziging van diverse bepalingen van de volgende teksten.

1. Veldwetboek van 7 oktober 1886
2. Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen
3. Wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet
4. Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren
5. Wet van 12 juli 1976 houdende bijzondere maatregelen inzake ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet bij de uitvoering van grote infrastructuurwerken
6. Wet van 10 januari 1978 houdende bijzondere maatregelen inzake ruilverkaveling van landeigendommen in der minne
7. Decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer
8. Bosdecreet van 13 juni 1990
9. Jachtdecreet van 24 juli 1991
10. Decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van het fonds voor de preventie en sanering inzake leefmilieu en natuur als gewestdienst met afzonderlijk beheer
11. Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
12. Decreet van 20 december 1996 tot regeling van de rol van de lokale adviescommissie in het kader van het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water
13. Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu
14. Decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending
15. Decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid
16. Bodemdecreet van 27 oktober 2006
17. Decreet van 22 december 2006 houdende inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid
18. Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
19. Decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen
20. Decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid
21. Decreet van 9 mei 2014 tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos
22. Decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving
23. Bekrachtiging bijdragen van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing

24. Parlementaire bekrachtiging verplichte bijdragen

Voor een uitgebreide toelichting van de wijzigingen wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

2. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Het advies van de Inspectie van Financiën van 5 april 2018 gaat als bijlage 3 en geeft aanleiding tot volgende bemerkingen.

Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen – artikel 4 en 7 van het voorontwerp van decreet

De Inspectie van Financiën merkt op dat de opmaak van een digitale atlas aanleiding kan geven tot een begrotingsweerslag. Dit is in de praktijk niet het geval. Wat het starten van een digitale atlas betreft, dient de bestaande (digitale) Vlaamse hydrografische atlas (het instrument gebruikt voor onder andere het aanduiden van Vlaamse waterlichamen en het vastleggen van bekken-grenzen in uitvoering van de Kaderrichtlijn Water) als basis. Wat het actualiseren van de digitale atlas betreft, is er niet meer inzet nodig van mensen en middelen dan wanneer de sinds jaar en dag bestaande papieren Atlas der Onbevaarbare Waterlopen (geregeld in artikel 5 van de Wet Onbevaarbare Waterlopen) moet worden bijgewerkt. Deze papieren Atlas kan met deze nieuwe regelgeving opgeheven worden.

De Inspectie van Financiën merkt op dat de mogelijkheid die in artikel 7 voorzien wordt voor de waterbeheerders om meerkosten van hun beheer te verhalen op de privaat- of publiekrechtelijke personen die gebruiker of eigenaar zijn van constructies op of langs de waterloop die de meerkosten veroorzaken, voor een budgettair effect zorgen bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Dergelijke impact wordt niet verwacht. Met artikel 7 wordt artikel 8 van de Wet Onbevaarbare Waterlopen overgenomen.

Decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer – artikel 27 van het voorontwerp van decreet

De Inspectie van Financiën vraagt om het decretaal kader rond het openbaar onderzoek uit te breiden. Dit artikel heeft tot doel de verouderde procedure van het openbaar onderzoek bij het afbakenen van waterwingebieden en beschermingszones te moderniseren. Er werd bewust gekozen voor dezelfde regeling “op hoofdlijnen” als voorzien in artikel 23 van het Omgevingsvergunningendecreet. Zo kan de Vlaamse Regering de aanpak van het openbaar onderzoek gemakkelijk aanpassen aan de soms snelle ontwikkelingen in de informatiemaatschappij.

Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - artikel 55 van het voorontwerp van decreet

Het voorstel tot wijziging van hoofdstuk 2 van titel III van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid heeft alleen betrekking op de loutere kennisgeving van bepaalde aanstellingen van de milieucoördinator aan de bevoegde overheid. Het is niet zo dat deze kennisgevingen een ex ante controle op de aanstelling betekenen. Ze maken alleen een controle mogelijk. De informatie om een eventuele controle uit te voeren, blijft ook zonder kennisgeving beschikbaar bij de exploitant of de milieucoördinator. Bijgevolg is er geen meerkost voor toezicht en handhaving.

Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu - artikel 68 van het voorontwerp van decreet

Limitatieve toepassing inzake soorten

De voorziening dat eigenaars of beheerders van private terreinen moeten gedogen dat op hun terreinen maatregelen worden uitgevoerd ten aanzien van invasieve soorten, gaat op voor slechts een beperkt aantal soorten. De soorten moeten vooreerst opgenomen zijn op een vastgestelde Europese dan wel Vlaamse lijst. Ten tweede moet voor deze soorten een beheerregeling zijn uitgewerkt, die wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde. De opmaak van een beheerregeling is niet voor elke soort nuttig. Zij is vooral relevant voor gevestigde soorten waarvoor het huidige, reguliere beheer tekort schiet om de impact te minimaliseren. Deze elementen maken dat de voornoemde voorziening op middellange termijn voor slechts een handvol concrete soort(groep)en verwacht kan worden.

Limitatieve toepassing inzake maatregelen

De maatregelen ten aanzien van invasieve soorten, die door eigenaars of beheerders van private terreinen moeten worden gedoogd op hun terreinen, kunnen slechts maatregelen zijn die zijn opgenomen in een beheerregeling die door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde is vastgesteld. De Vlaamse Regering bepaalt nadere regels voor de beheerregeling. Deze nadere regels zijn reeds opgenomen in het Soortenbesluit. Hierin wordt reeds een uitgesproken terughoudendheid voor de toepassing van maatregelen gehanteerd. Zo moeten onder meer volgende onderdelen steeds in een beheerregeling zijn opgenomen: de middelen en methoden die mogen worden gebruikt, de omstandigheden van tijd en plaats waaronder de maatregelen mogen worden uitgevoerd, de controles die zullen worden uitgevoerd en een sensibilisatie- of communicatiestrategie ter zake. Daarbij wordt de beheerregeling vergezeld door een motiveringsnota waarin wordt aangetoond dat de maatregelen niet disproportioneel zijn. Als onderdeel van de vaststellingsbeslissing door de minister is ook deze nota onderworpen aan de waarborgen van de wetgeving op de openbaarheid van bestuur. Dit maakt dat onvoldoende onderbouwde beslissingen als zodanig kunnen worden opgevraagd en ter discussie gesteld. Een beheerregeling is geldig voor maximaal vijf jaar en kan verlengd, gewijzigd, opgeschort of stopgezet worden.

Schade

Verwijzend naar de vereiste van proportionaliteit moet een binnen een beheerregeling uitgewerkt kader voor het toepassen van de voorziening garanderen dat het risico op onbedoelde schade niet disproportioneel hoog is. Als algemeen principe geldt dat onbedoelde schade bovendien zo goed als mogelijk moet worden vermeden. Voor schade die optreedt of niet kan worden vermeden, geldt dat de lasten moeten worden vermeld in de beheerregeling.

Voorwaarden voor de toepassing van de regeling

Een beperking van eigendom kan slechts worden toegepast indien voldaan is aan voorwaarden inzake finaliteit (algemeen belang), proportionaliteit en legaliteit (waaraan deze decreetwijziging wil voldoen). Dit kader kan van toepassing zijn op de bestrijding van schadelijke organismen. De voorziening dat een eigenaar of een beheerder van private terreinen een openbaar bestuur op zijn goed moet gedogen, is binnen dit kader dan ook reeds van toepassing in de bestrijding van de muskusrat onder het Koninklijk Besluit van 19 november 1987 (artikel 49). Concrete afspraken tussen rattenvangers en eigenaars of beheerders omtrent betreding (bijvoorbeeld tijdstip) en uitvoering maken hierbij deel uit van de praktijk. De regeling zal maar toepassing vinden in een beperkt aantal situaties. Zoals uiteengezet is de regeling maar zinvol voor een handvol soorten en in het kader van publieke bestrijding waarbij omwille van effectiviteit ook gekende bronpopulaties op privaat terrein moeten aangepakt worden. De voorwaarden inzake finaliteit en proportionaliteit moeten gemotiveerd worden in een goedgekeurde beheerregeling, net als de maatregelen die

kunnen toegepast worden. Bovendien wordt ook nu reeds eerst en vooral ingezet op vrijwillige medewerking van de private eigenaar. Er wordt dus nooit onaangekondigd en zonder inspraak van de eigenaar opgetreden. Alleen indien via vrijwillige weg geen toestemming voor bestrijding bekomen wordt en de eigenaar ook zelf niet tot bestrijding overgaat, biedt deze regeling een uitweg om de private eigenaar voor zijn verantwoordelijkheid te stellen.

Budgettaire weerslag

Het uitwerken van een werkkader voor de voorziening van het gedogen van maatregelen is slechts van meerwaarde wanneer het op betekenisvolle wijze ecologische of economische impact tegen gaat. Het is met name van grote meerwaarde in situaties waarbij een continue herbesmetting van publieke terreinen vanuit niet-beheerde, private terreinen plaatsvindt. Dit spreekwoordelijke dweilen met de kraan open herleidt de kosteneffectiviteit van de genomen inspanningen tot een minimum. Een dergelijke, problematische situatie stelt zich actueel met de Amerikaanse stierkikker en diverse waterplanten, waarvan de bestrijding veel duurder uitvalt dan strikt noodzakelijk. Door bestrijdingscampagnes te optimaliseren, beoogt de decreetwijziging budgettair dan ook een positieve weerslag.

Bodemdecreet van 22 oktober 2006 – artikel 80 van het voorontwerp van decreet

Met betrekking tot de van rechtswege erkenning van de VMM als bodemsaneringsdeskundige voor het karakteriseren van waterbodems stelt de Inspectie van Financiën slechts met dergelijke erkenning te kunnen instemmen als deze geen meervraag met zich meebrengt wat personeel en budgetten betreft. De VMM heeft al van bij haar oprichting de taak om waterbodems te karakteriseren. Deze erkenning van rechtswege wijzigt niets aan de personeels- of middeleninzet.

Decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen – artikel 106 van het voorontwerp van decreet

Met betrekking tot de bedenking van de Inspectie van Financiën over de budgetneutraliteit van de wijziging van artikel 20 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen kan gesteld worden dat het niet de bedoeling is om convenanten te sluiten die een negatieve impact hebben op het overheidsbudget. Zeker gezien de beoogde convenanten kaderen in de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, moeten de kosten die eruit voortvloeien, bij de producenten gesitueerd worden. Indien wordt gekozen voor een convenant eerder dan voor regelgevend optreden, moet dit ingegeven zijn door het streven naar een participatief en flexibel beleid, en niet om als overheid zelf kosten op te nemen voor taken waarvoor de verantwoordelijkheid net bij de producenten wordt gelegd.

Decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid – artikel 115 tot en met 117 van het voorontwerp van decreet

De Inspectie van Financiën maakt een opmerking bij de wijziging aan het Landbouwdecreet in artikel 116 van het voorontwerp van decreet. De vrees van de Inspectie van Financiën dat een te grote discretionaire bevoegdheid wordt toegekend bij de bepaling van het bedrag van de boete van de exclusieve bestuurlijke geldboetes, is onterecht. In de praktijk wordt bij het opleggen van de boetes rekening gehouden met de beginselen van behoorlijk bestuur, meer bepaald met het evenredigheids- en het gelijkheidsbeginsel, en geldt bovendien ook de motiveringsplicht. Op deze manier wordt elke inbreuk beteugeld met een evenredige sanctie verantwoord op basis van de feiten en de omstandigheden en worden gelijkaardige situaties gelijk behandeld.

De Inspectie van Financiën merkt op dat door het verschuiven van de interne beroepsprocedure naar de Raad van State met artikel 117 er middelen vrijkomen op de landbouwbegroting. Dit betreft met andere woorden een positief effect op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting van 30 mei 2018 gaat als bijlage 4.

3. WEERSLAG OP HET PERSONEELSKADER EN PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

4. WEERSLAG OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op de lokale besturen.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het voorontwerp van decreet is aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2018/90 van 6 maart 2018.

Het voorstel van beslissing betreft een voorontwerp van decreet zonder belangrijke inhoudelijke impact en vereist dan ook geen reguleringssimpactanalyse.

Voor artikel 2 van het voorontwerp van decreet, namelijk de wijziging van artikel 89 Veldwetboek, is een als bijlage 5 toegevoegd kind- en jongereneffectrapport opgemaakt, gelet op mogelijke effecten op personen jonger dan 25 jaar.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad), de Strategische Adviesraad Ruimtelijke ordening – Onroerend erfgoed (SARO) en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV), met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen.

Joke Schauvliege
Vlaams Minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw